

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่กับครูนักนวัตกรรม
The Relationship Between the School Administrators' Role in the New Normal and
Innovator Teachers

ทิพย์สุนทร์ สมรูป¹ บุญฤทธิ์ เพ็ชรวิศิษฐ์² และ วัลลภา อาริรัตน์²

Thipsukon Somoop¹, Bunyarit Petwisit² and Wallapha Ariratana³

¹นักศึกษาลัทธิศาสตร์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹Master Student of Education in Educational Administration and Quality Development, Khon Kaen University, Thailand

^{2,3} Faculty of Education Administration and Quality Development, Khon Kaen University, Thailand

E-mail: thipsukon.s@kkumail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-5222-4202>

E-mail: bunpet@kkumail.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-8863-2108>

E-mail: nidwallapha@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-8863-2108>

Received 09/09/2023

Revised 12/09/2023

Accepted 20/09/2023

Abstract

Background and Aims: The coronavirus 2019 crisis has ushered in a new normal. As a result, the current educational arrangement has changed. Students must adjust their learning methods to be consistent with the context. School Administrators in the new normal need to promote and develop innovative teachers to develop and drive innovation in learning management to be efficient, and the most important outcome is the quality of the students. The objectives of this research were to study 1) the level of school administrators' role in the new normal 2) the level of innovator teachers and 3) the relationship between the school administrators' role in the new normal and innovator teachers.

Methodology: The samples were 285 administrators and teachers, which were selected using a stratified random sampling method. The instrument used for data collection was a questionnaire that has a reliability level of 0.989. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient test.

Results: The research results revealed that: 1) The school administrator's role is the new normal overall, the average is at the highest level. The highest mean was participatory management and the lowest mean was the organizing of the learning process in the new normal. 2) Innovator teachers overall, the average is at the highest level. The highest means were the questioning skills and the observation skills and the aspect with the lowest mean was the innovative ideas. And 3) The relationship between the school administrators' role in

the new normal and innovator teachers. There was a high correlation ($r = 0.877$) with statistical significance at the 0.01 level.

Conclusion: The role of school administrators in the new normal has the highest average in every aspect, with participatory management having the highest average. And the aspect of organizing the new normal learning process had the lowest average. Similarly, Innovative Teachers had the highest averages in all areas, with Questioning Skills and Observation Skills having the highest averages. And the aspect of having innovative ideas had the lowest average. Additionally, there is a significant statistical relationship between the role of school administrators in the new normal and teacher innovators by statistical significance.

Keywords: School Administrators Role; Innovator Teachers; New Normal

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: วิกฤตการณ์จากโควิด-19 ส่งผลให้การจัดการศึกษาในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป ผู้เรียนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบท ผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่จึงจำเป็นต้องต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาครูนักนวัตกรรมเพื่อพัฒนาและขับเคลื่อนนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดคือคุณภาพผู้เรียน การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่ 2) ระดับความเป็นครูนักนวัตกรรม และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่กับครูนักนวัตกรรม

ระเบียบวิธีวิจัย: กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 285 คน โดยได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.989 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย: 1) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้วิถีใหม่ ตามลำดับ 2) ความเป็นครูนักนวัตกรรม โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการมีทักษะตั้งคำถาม และด้านการมีทักษะการสังเกต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีแนวคิดเชิงนวัตกรรม ตามลำดับ และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่กับครูนักนวัตกรรม มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r = 0.877$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผล: บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดทุกด้าน โดยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้วิถีใหม่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ในทางเดียวกัน ความเป็นครูนักนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดทุกด้าน โดยด้านการมีทักษะตั้งคำถามและการมีทักษะการสังเกตมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และด้านการมีแนวคิดเชิงนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์ทางสถิติที่มีนัยสำคัญระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่กับครูนักนวัตกรรมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา; ครูนักนวัตกรรม; วิถีปกติใหม่

บทนำ

ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 นำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และการศึกษา ซึ่งในด้านการศึกษานั้นการเรียนรู้แบบเดิมนั้นอาจไม่เหมาะสมอีกต่อไป “ความปกติใหม่” จึงส่งผลให้สถาบันทางการศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ อย่างเร่งด่วน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นแนวโน้มการจัดการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบันจึงนับเป็นจุดเริ่มต้นให้สถานศึกษาได้ปรับหลักสูตร เพื่อจัดการเรียนรู้ในวิถีปกติใหม่ คือเน้นการนำแนวคิดการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) สู่การปฏิบัติจริงในห้องเรียนร่วมกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ครูต้องปรับกระบวนการสอน นักเรียนปรับวิธีการเรียนรู้ ในรูปแบบใหม่ รวมถึงการวัดประเมินผล โดยการจัดการเรียนรู้แนวใหม่จำเป็นต้องใช้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทุกคนเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้และพัฒนา ผู้เรียนอย่างรอบด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565; อัมพร พินะสา, 2565; ทักษิณ ชูเกียรติสกล, 2564)

การสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาจึงมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการผลักดันให้มีการสร้าง การพัฒนา หรือการนำนวัตกรรมมาใช้ใน สถานศึกษา ภายใต้การบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อขับเคลื่อนผลลัพธ์ด้วยกระบวนการจัดการความรู้ มุ่งให้ สถานศึกษากลายเป็น “องค์กรแห่งนวัตกรรม” (Innovative Organization) อย่างไรก็ตาม การที่จะทำให้เกิด องค์กรแห่งนวัตกรรมนั้น จะต้องมีการพัฒนาและส่งเสริมครูมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม หรือเป็น “ครู นวัตกรรม” ก่อน เนื่องจากเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์และขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะตามสมรรถนะสำคัญที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (Haelermans & De Witte, 2011; ภาวิณี ร่มรวย, 2564; สุวิมล มธุรส, 2564) นวัตกรรมจึงเป็นสมรรถนะที่สำคัญของครูในศตวรรษที่ 21 ที่ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ผลักดันการจัดการศึกษาในประเทศไทย 4.0 สถานศึกษาจำเป็นต้องมีกล ยุทธ์เร่งด่วนในการพัฒนาความเป็นครูนวัตกรรม (Innovator Teacher) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดต่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษา โดยบทบาทของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 นั้น ต้องทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนคอยสนับสนุน กิจกรรมการเรียนรู้และมีความรู้ทางเทคโนโลยีด้วย เนื่องจากแนวทางการเรียนการสอนในอนาคตไม่ได้เป็น เพียงการเรียนรู้ตามรายวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่เป็นชุดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการหลายศาสตร์เข้า ด้วยกัน ครูจึงต้องมีการพัฒนาตนเองสู่ความเป็นครูนวัตกรรมที่คิดค้นนวัตกรรม เทคนิคการสอน รวมทั้งสื่อการ สอน นำสู่ชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ (Dyer, Gregersen, & Christensen, 2011; โกศล ภูศรี, 2564; อัมพร พินะสา, 2565) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปลี่ยนแปลง บทบาทหน้าที่ของตนเองในการบริหารจัดการสถานศึกษาและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ มีทักษะที่ทันสมัย สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ผ่านสื่อเทคโนโลยี สร้างนวัตกรรมในการแก้ปัญหาการเรียนรู้ของ ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง กลายเป็นครูนวัตกรรมที่เข้มแข็งพร้อมรับเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาใน ยุคปัจจุบันจึงต้องมีภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลงมาสู่องค์กรโดยเริ่มจากการมีคุณสมบัติสำคัญ คือเป็นผู้มี วิสัยทัศน์กว้างไกลและนำวิสัยทัศน์มาสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นผลสำเร็จตามขั้นตอน และมีแนวคิดทางการ บริหารที่มีการปรับเปลี่ยนทิศทาง วิธีการคิด การบริหารจัดการแบบใหม่ และมุ่งสร้างนวัตกรรม (Innovator) ให้ เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องที่สอดคล้องกับการ

เปลี่ยนแปลงของโลกในบริบทปัจจุบันเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (ยุทธชาติ นาหอม, 2564; สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2563; มารุต พัฒนาผล, 2563; วิชัย วงศ์ใหญ่, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย มีสถานศึกษาในสังกัดทั้งสิ้นจำนวน 31 โรงเรียน ซึ่งในปีการศึกษา 2564 มีผลการทดสอบระดับชาติ (O - NET) ในภาพรวมพบว่า ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศร้อยละ 1.70 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศร้อยละ 3.12 เนื่องจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ในยุควิถีปกติใหม่นั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ผู้เรียนและผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ ทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นแบบผสมผสาน จึงได้กำหนดกลยุทธ์สำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษานวัตกรรม คือกลยุทธ์การสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการและสร้างเสริมธรรมาภิบาล ด้วย วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล ภายใต้การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย เน้นการใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อนการยกผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นรายหน่วยการเรียนรู้ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี เพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหลังการแพร่ระบาดของโควิด 19 และความก้าวหน้าของเทคโนโลยี จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนานวัตกรรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based Innovation) เพื่อสร้างจุดเด่นของสถานศึกษา ซึ่งนำไปสู่การสร้างครูนักนวัตกรรมในโรงเรียนให้เป็นการสำคัญ ในพัฒนาผู้เรียนและยกระดับความมีประสิทธิภาพขององค์กร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย [สพม.หนองคาย], 2565) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทในการบริหารแบบเดิมสู่การบริหารในวิถีปกติใหม่ และมุ่งตอบสนองนโยบายดังกล่าวผ่านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยนวัตกรรมที่หลากหลาย นำสู่ขั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงของครูวิถีใหม่หรือครูนักนวัตกรรมให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายการจัดการศึกษา และจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้เป็นครูนักนวัตกรรม เพื่อเป็นการสำคัญในพัฒนากระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่และครูนักนวัตกรรม เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ว่าองค์ประกอบของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ด้านใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับครูนักนวัตกรรม ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่ และหน่วยงานต้นสังกัด ในการนำไปใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดครูนักนวัตกรรมในสถานศึกษา เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่
2. เพื่อศึกษาระดับความเป็นครูนักนวัตกรรม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่กับครูนักนวัตกรรม

ขอบเขตการวิจัย

1. **ประชากร** คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย จำนวน 31 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 70 คน และครู จำนวน 1,006 คน รวมทั้งหมดจำนวน 1,076 คน

2. **กลุ่มตัวอย่าง** คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย จำนวน 28 โรงเรียน รวม 285 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 19 คน และครูจำนวน 266 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่ มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนรู้วิถีใหม่ การเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีการศึกษา การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัย การพัฒนาสมรรถนะครูวิถีใหม่ และการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่ โดยใช้แนวคิดของ ทวีศักดิ์ จินตานุรักษ์ (2561) และ OECD Education and Skills Today (2021) เป็นหลัก ร่วมกับแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษาท่านอื่น ๆ ซึ่งได้สังเคราะห์องค์ประกอบเพิ่มเติมโดยใช้เกณฑ์พิจารณาองค์ประกอบที่มีความถี่ร้อยละ 50 ขึ้นไป

ตัวแปรครูนักนวัตกรรม มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ การมีแนวคิดเชิงนวัตกรรม การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การมีทักษะการตั้งคำถาม และการมีทักษะการสังเกต โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของครูนักนวัตกรรม โดยใช้แนวคิดของโกศล ภูศรี (2564) ปิยนันต์ คล้ายจันทร์ (2563) และ Furr and Dyer (2014) เป็นหลัก ร่วมกับนักวิชาการและนักการศึกษาท่านอื่น ๆ ซึ่งได้สังเคราะห์องค์ประกอบเพิ่มเติมโดยใช้เกณฑ์พิจารณาองค์ประกอบที่มีความถี่ร้อยละ 50 ขึ้นไป

4. ขอบเขตด้านเวลาและสถานที่

การศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ เดือนกรกฎาคม 2565 ถึง เดือนพฤษภาคม 2566 โดยดำเนินการวิจัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

การทบทวนวรรณกรรม

วีระพงศ์ เกียรติไพรัช (2565) ได้กล่าวถึงบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการใช้ชีวิตแบบใหม่ไว้ว่า คือ การเป็นผู้นำในการนำองค์กรเข้าสู่การเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถอยู่รอดในท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยการจัดทำแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์ มีกลยุทธ์ที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย ตลอดจนนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหาร ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์และมีภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายภายใต้การทำงานในยุคการใช้ชีวิตแบบใหม่ (New Normal)

พชนิยา ราวงษ์ และอานวย ทองโปร่ง (2565) ได้กล่าวถึงบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีปกติใหม่ไว้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคนี้ คือการส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก ปรับปรุงแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องเหมาะสมตามสถานการณ์ และมีเป้าประสงค์สำคัญให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางความคิด มีคุณลักษณะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงเพื่อสามารถพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ณัฐพัชร บุญเกตุ (2565) ได้กล่าวถึงบทบาทผู้บริหารในการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการออกแบบโครงสร้างหลักสูตรโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนและบริบทของโรงเรียน การประเมินผลการศึกษาแบบฐานวิถีชีวิตใหม่ เปลี่ยนจาก “การประเมินผลการเรียน” ไปสู่ “การประเมินผลเพื่อการเรียนรู้” โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและนำผลไปต่อยอดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนการจัดการเรียนการสอน ควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สนุกกับการเรียนรู้และอยู่อย่างปลอดภัย

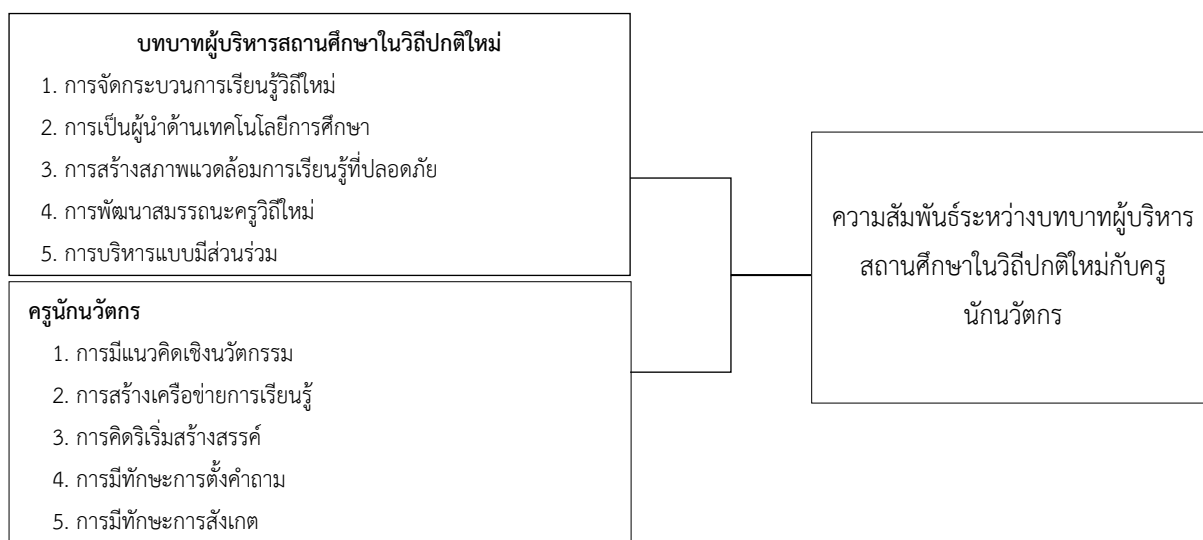
โกศล ภูศรี (2564) ได้นิยามความเป็นนวัตกรรมของครูไว้ว่า หมายถึง ทักษะหรือคุณลักษณะที่บ่งชี้ถึงความเป็นนวัตกรรมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ทักษะการคิดริเริ่ม 2) ทักษะการตั้งคำถาม 3) ทักษะการสังเกต 4) ทักษะการทดลอง และ 5) ทักษะการสร้างเครือข่าย

นพพร ชลารักษ์ (2564) ได้กล่าวถึงครุณักนวัตกรรมไว้ว่า คือครูที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงไปข้างหน้า และมีคุณลักษณะความเป็นครูที่ตอบสนองวิถีการเรียนรู้ในปัจจุบัน ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะและเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน เปลี่ยนเป็นครุณักออกแบบ เป็นครุณักบูรณาการ เป็นครุณักคิด และเป็นครุณักนวัตกรรมในที่สุด

พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2560) กล่าวว่า ครุณักนวัตกรรม หมายถึง ครูที่มีความรู้ความสามารถในด้านการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และท้าทาย มีทักษะที่หลากหลาย มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่นและความมุ่งมั่น สามารถแรงบันดาลใจให้เกิดการสร้างสรรค่นวัตกรรมใหม่ขึ้นด้วยตนเอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่กับครุณักนวัตกรรม ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยใช้แนวคิดบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่ของทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ (2561) และ OECD Education and Skills Today (2021) และแนวคิดครุณักนวัตกรรมของโกศล ภูศรี (2564) ปิยนันต์ คล้ายจันทร์ (2563) และ Furr & Dyer (2014) ดังนี้



แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย จำนวน 31 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 70 คน และครู จำนวน 1,006 คน รวมทั้งหมดจำนวน 1,076 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย จำนวน 28 โรงเรียน รวม 285 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 19 คน และครู จำนวน 266 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีกฎใหม่ มีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับครูนักนวัตกรรม มีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

2. การสร้างเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีกฎใหม่และครูนักนวัตกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีกฎใหม่กับครูนักนวัตกรรม รวมทั้งบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย จากนั้นวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารเพื่อกำหนดองค์ประกอบและกรอบแนวคิดในการวิจัย แล้วนำมากำหนดโครงสร้างแบบสอบถามและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย

2.2 สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความคำถามกับกรอบแนวคิดการวิจัย และความถูกต้องด้านการใช้ภาษาก่อนนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

2.3 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบแล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 - 1.00 และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.4 ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 30

คน จากนั้นหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยผลการทดลองใช้ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.989 และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลในลำดับต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะสหวิทยาการมหาวิทยาลัยขอนแก่น ยื่นขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย เพื่อดึงหนังสือแจ้งให้โรงเรียนในสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดรหัสชุดแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืน โดยขอรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมดจำนวน 285 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 พร้อมนำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ และลงรหัสข้อคำถามเพื่อใช้ในวิเคราะห์ข้อมูลโดยการกรอกข้อมูลในโปรแกรมสำเร็จรูปเป็นลำดับต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

4.1 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถียุคใหม่กับครูนักนวัตกรรม ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถียุคใหม่

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถียุคใหม่ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.73$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้วิถียุคใหม่ ($\bar{X} = 4.51$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่โดยภาพรวม

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่	ระดับปฏิบัติ			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล	
1. การจัดการกระบวนการเรียนรู้วิถีใหม่	4.51	0.58	มากที่สุด	4
2. การเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีการศึกษา	4.68	0.36	มากที่สุด	2
3. การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัย	4.68	0.55	มากที่สุด	2
4. การพัฒนาสมรรถนะครูวิถีใหม่	4.67	0.57	มากที่สุด	3
5. การบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.73	0.56	มากที่สุด	1
ภาพรวม	4.65	0.46	มากที่สุด	

2. ผลการวิเคราะห์ความเป็นครูนักนวัตกรรม

ความเป็นครูนักนวัตกรรม โดยภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดตรงกัน 2 ด้าน คือ ด้านการมีทักษะการตั้งคำถาม และการมีทักษะการสังเกต ($\bar{X} = 4.84$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีแนวคิดเชิงนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.75$) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความเป็นครูนักนวัตกรรมในภาพรวม

ครูนักนวัตกรรม	ระดับปฏิบัติ			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล	
1. การมีแนวคิดเชิงนวัตกรรม	4.75	0.41	มากที่สุด	4
2. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	4.76	0.38	มากที่สุด	3
3. การคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.77	0.44	มากที่สุด	2
4. การมีทักษะการตั้งคำถาม	4.84	0.43	มากที่สุด	1
5. การมีทักษะการสังเกต	4.84	0.44	มากที่สุด	1
ภาพรวม	4.79	0.40	มากที่สุด	

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่กับครูนักนวัตกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่กับ ครูนักนวัตกรรม โดยวิเคราะห์สถิติเชิงอ้างอิงหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-

Moment Correlation Coefficient) ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่กับครูนักนวัตกรรม มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r = 0.877$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่กับครูนักนวัตกรรมที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับครูนักนวัตกรรมอยู่ในระดับสูง ($r = 0.859$) รองลงมา คือ การพัฒนาสมรรถนะครูวิถีใหม่ มีความสัมพันธ์กับครูนักนวัตกรรมอยู่ในระดับสูง ($r = 0.814$) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับครูนักนวัตกรรมอยู่ในระดับสูง ($r = 0.802$) ด้านการเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีการศึกษา มีความสัมพันธ์กับครูนักนวัตกรรมอยู่ในระดับสูง ($r = 0.766$) และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้วิถีใหม่ มีความสัมพันธ์กับครูนักนวัตกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.521$) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่และครูนักนวัตกรรม

บทบาทผู้บริหาร สถานศึกษา ในวิถีปกติใหม่	ครูนักนวัตกรรม						ระดับ ความสัมพันธ์
	การมีแนวคิดเชิงนวัตกรรม	การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	การคิดริเริ่มสร้างสรรค์	การมีทักษะการตั้งคำถาม	การมีทักษะการสังเกต	ครูนักนวัตกรรม	
	(Y ₁)	(Y ₂)	(Y ₃)	(Y ₄)	(Y ₅)	(Y _{tot})	
การจัดกระบวนการเรียนรู้วิถีใหม่ (X ₁)	0.594**	0.480**	0.437**	0.440**	0.582**	0.521**	ปานกลาง
การเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีการศึกษา (X ₂)	0.639**	0.631**	0.679**	0.782**	0.774**	0.766**	สูง
การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัย (X ₃)	0.647**	0.677**	0.681**	0.714**	0.826**	0.802**	สูง
การพัฒนาสมรรถนะครูวิถีใหม่ (X ₄)	0.704**	0.682**	0.681**	0.703**	0.847**	0.814**	สูง
การบริหารแบบมีส่วนร่วม (X ₅)	0.689**	0.569**	0.628**	0.733**	0.830**	0.859**	สูง

บทบาทผู้บริหาร สถานศึกษา ในวิถีปกติใหม่	ครูนักนวัตกรรม					ครูนักนวัตกรรม	ระดับ ความสัมพันธ์
	การมีแนวคิดเชิงนวัตกรรม	การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	การคิดริเริ่มสร้างสรรค์	การมีทักษะการตั้งคำถาม	การมีทักษะการสังเกต		
	(Y ₁)	(Y ₂)	(Y ₃)	(Y ₄)	(Y ₅)		
บทบาทผู้บริหาร สถานศึกษาในวิถี ปกติใหม่ (X _{tot})	0.730**	0.726**	0.742**	0.764**	0.931**	0.877**	สูง

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

สรุปผลการวิจัย

1. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้วิถีใหม่

2. ความเป็นครูนักนวัตกรรม โดยภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดตรงกัน 2 ด้าน คือ ด้านการมีทักษะการตั้งคำถาม และการมีทักษะการสังเกต ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีแนวคิดเชิงนวัตกรรม

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่กับครูนักนวัตกรรม มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่กับครูนักนวัตกรรมที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้วิถีใหม่

อภิปรายผลการวิจัย

1. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทในวิถีปกติใหม่ จัดทำกลยุทธ์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น เสนอทางเลือกอย่างหลากหลาย เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาในองค์กรและดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ อีกทั้งยังร่วมกับครูและชุมชนในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งในและนอกหลักสูตร

ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่สำคัญคือการประเมินและสะท้อนผลจากการปฏิบัติงานแล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้นในรอบปีการศึกษาถัดไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ได้ดำเนินงานภายใต้กลยุทธ์การขับเคลื่อนและจัดการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาปี พ.ศ. 2564 – 2568 ด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยใช้สหวิทยาเขต ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นฐานในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ และมุ่งสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อขยายชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือการร่วมกันสร้างเครือข่ายการดำเนินงานที่เข้มแข็ง ผ่านการให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานในแต่ละสหวิทยาเขต เปิดโอกาสให้ทุกโรงเรียนได้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสหวิทยาเขต เพื่อส่งเสริมให้การจัดการจัดการการเรียนรู้ในวิถีปกติใหม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย [สพม.หนองคาย], 2565) สอดคล้องกับ อีรกุล พงษ์จงมิตร และกาญจน์ เรืองมนตรี (2563) พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารถูกนำมาใช้เป็นเครือข่ายในการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร โดยมุ่งการสร้างความร่วมมือร่วมใจกันเพื่อให้งานสำเร็จ การให้บุคคลอื่นได้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วางแผนการดำเนินงาน และการประเมินผลร่วมกัน และ อัจฉรา วดี เกิดศรีทอง (2564) พบว่า การรับฟังเสียงของครูในการกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานหรือการพูดคุย เป็นสิ่งสำคัญในการวางแผนเปิดโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน รวมถึงนักเรียน ควรมีการพูดคุยกันเพื่อให้ความต้องการของนักเรียนทุกคนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ วิทวัตร หลักคำพันธ์ (2565) พบว่า การทำงานเป็นทีมแบบมีส่วนร่วม ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของทีมและก่อให้เกิดเครือข่ายที่เข้มแข็ง ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในทุกสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุกด้าน คือ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในวิถีปกติใหม่ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด – 19 ส่งผลกระทบต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยการปรับเปลี่ยนจำเป็นต้องใช้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทุกคนเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษารวมทั้งครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทและวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ต่างไปจากรูปแบบเดิมอย่าง เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อสภาพการณ์ในปัจจุบัน ทั้งครูและผู้เรียนจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทและวิธีการเรียนรู้อย่างกะทันหัน สอดคล้องกับ ภูมิ ศรัณย์ ทองเลี่ยมนา (2565) ที่กล่าวถึงทิศทางในการจัดการศึกษาไทยปัจจุบันไว้ว่า ในปี 2565 ยังคงเป็นสถานการณ์ที่ต้องเนื่องมาจากปี 2564 สถานศึกษาต้องมีการปรับตัว แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละหน่วยงานว่าจะมีวิธีการแก้ปัญหาได้มากน้อยเพียงใด กล่าวคือเด็กและเยาวชนต้องเผชิญปัญหาความรู้ด้อย (Learning Loss) โดยผู้เรียนจะได้รับผลกระทบสูงสุดในทุกประเทศ ดังนั้นการจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้หลากหลายให้ทันต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด รวมถึงตัวผู้เรียนเองที่ต้องรับผิดชอบการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองมากยิ่งขึ้น

2. ความเป็นครูนักนวัตกรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดตรงกัน 2 ด้าน คือ ด้านการมีทักษะการตั้งคำถาม และการมีทักษะการสังเกต ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สพม.หนองคาย ส่งเสริมการสร้างสถานศึกษานวัตกรรมที่เป็นส่วนสำคัญในการ

ขับเคลื่อนครุณักนวัตกรให้เกิดขึ้นในทุกสถานศึกษาในสังกัด มุ่งสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการและสร้างเสริมธรรมาภิบาลด้วยวิธีใหม่ วิธีคุณภาพ มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน และมีศักยภาพในการแข่งขันในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่ชายแดน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม มีคุณภาพ ซึ่งในด้านการมีทักษะการตั้งคำถามนั้นเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่ช่วยส่งเสริมให้นวัตกรรมประสบผลสำเร็จ เนื่องจากนวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จมักจะเป็นผู้ที่ยากจะรู้โดยเนื้อแท้ เกิดความสงสัยและตั้งคำถามอยู่เสมอ ความอยากรู้อยากเห็นนี้กระตุ้นให้เกิดการค้นพบและขับเคลื่อนการเรียนรู้ และเพื่อสร้างมุมมองใหม่ ๆ และมีนำแนวทางใหม่ไปใช้แก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ ตรงกับผลการวิจัยของมลิษา กลางณรงค์ (2562) พบว่าทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครู ประกอบด้วยทักษะการตั้งคำถามหรือความสามารถในการใช้คำถามเพื่อช่วยขยายความคิด โดยกระตุ้นให้สืบเสาะหาคำตอบ และเกิดการคิดวิเคราะห์เพื่อสร้างองค์ความรู้ และสร้างแรงบันดาลใจพัฒนาสิ่งใหม่ และในส่วนของด้านการมีทักษะการสังเกตนั้น Kieu (2017) พบว่า นวัตกรรมสามารถได้รับข้อมูลเชิงลึกที่มีค่าเพียงแค่ปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในการสังเกตและซึมซับไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในพื้นที่สำนักงานเท่านั้น ความมุ่งมั่นที่จะเป็นคนที่สังเกตตลอดเวลาส่งผลให้สามารถเก็บเกี่ยวคุณค่าที่สำคัญได้ ทำให้สามารถสังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและแนวโน้มในปัจจุบันได้ในสภาพแวดล้อมจริง สอดคล้องกับผลการวิจัยของมะยุรีย์ พิทยาเสนีย์ (2564) พบว่า การสังเกตเป็นวิธีเบื้องต้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจในปัญหาของนักเรียน เช่น สังเกตพฤติกรรมการเรียนที่นักเรียนแสดงออก สังเกตการปฏิบัติงาน การสังเกตการทำงานกลุ่มร่วมกัน แล้วจึงนำมาเชื่อมโยงกับบริบทที่ต้องการออกแบบและพัฒนาวัตกรรมแก้ไขปัญหการเรียนรู้ การเรียนการสอน ซึ่งในขั้นตอนนี้ครูจะต้องมีความไวและมีความใส่ใจต่อพฤติกรรมของนักเรียน ทั้งการแสดงออกทางร่างกาย เนื้อหาของข้อมูลและน้ำเสียงของนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกทุกมิติ และข้อมูลนั้น ๆ ต้องสะท้อนถึงปัญหาและความต้องการของนักเรียนได้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการมีทักษะการตั้งคำถามและการสังเกต เป็นพื้นฐานในจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผล และนำไปสู่การเป็นครุณักนวัตกรในสถานศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นคุณลักษณะสำคัญของนวัตกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการนำไปสู่การผลิตนวัตกรรม เนื่องจากการตั้งคำถามเป็นการท้าทายให้ผู้คิดนวัตกรรมพิจารณาถึงสถานะของกรณีศึกษาและพิจารณาถึงความเป็นไปได้ใหม่ และการสังเกตช่วยให้ผู้คิดนวัตกรรมค้นพบรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งเป็นสมรรถนะที่สำคัญของครูในศตวรรษที่ 21 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีแนวคิดเชิงนวัตกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากตามนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้สถานศึกษาปรับเปลี่ยนการบริหาร จัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามมาตรฐานการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรในรูปแบบต่างๆ อย่างเข้มข้น จึงส่งผลให้การดำเนินการเรื่องนี้อยู่ในระหว่างการปรับเปลี่ยนและพัฒนาาร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้การดำเนินงานดังกล่าวที่สอดคล้องกับการมีแนวคิดเชิงนวัตกรรม อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าด้านอื่น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่กับครุณักนวัตกร พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่กับครุณักนวัตกรมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปการบริหารจัดการในสถานศึกษา รวมทั้งศึกษาให้เข้าใจว่าผู้เรียนในยุคนี้มีการเรียนรู้อย่างไร และจะอย่างไรให้ครูนำเสนอข้อมูลสารสนเทศให้ผู้เรียนเข้าใจได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น ผ่านการหาแนวทางใหม่ ๆ ที่จะเชื่อมโยงความคิด ความรู้ และใช้เทคโนโลยีมาเป็นตัวเชื่อมโยงไปยังผู้เรียนที่อยู่ในโลกแห่งเทคโนโลยี เพื่อการ

ติดต่อสื่อสาร การสร้างสังคม และสร้างสรรค์พื้นที่และรูปแบบใหม่ในการเรียนรู้ และจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้เป็นครูนักนวัตกรรม เพื่อเป็นกำลังสำคัญในพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ออกแบบและจัดการความรู้ไปพร้อม ๆ กับผู้เรียน ทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนคอยสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่ใช่เป็นเพียงครูที่สอนเฉพาะเนื้อหาเท่านั้นแต่ต้องมีความรู้ทางเทคโนโลยีด้วย บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถียุคใหม่จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดทิศทางหรือกรอบแนวคิดทางการบริหารให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาจากภาวะวิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด 19 และความก้าวหน้าของเทคโนโลยี โดยบทบาทที่สำคัญสำหรับผู้บริหารและครูที่จะต้องเข้าใจว่าเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา คือการทำให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้ และส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาในยุควิถียุคใหม่ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป สพม.หนองคายจึงได้กำหนดกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว คือมุ่งสร้างครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีจิตวิญญาณ มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ และเป็นครูมืออาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องขับเคลื่อนนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดด้วยการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาสมรรถนะครู ส่งเสริมให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยีขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเสริมสร้างให้ครูมีองค์ความรู้ใหม่ ๆ และทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในสถานศึกษา เพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ที่สำคัญคือสนับสนุนครูให้สร้างนวัตกรรมโดยใช้วิจัยเป็นฐาน นำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการเผยแพร่นวัตกรรมของครูผ่านช่องทางที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และยกระดับคุณภาพผู้เรียนในวิถียุคใหม่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย [สพม.หนองคาย], 2565) สอดคล้องกับพัชรภรณ์ ดวงชื่น (2563) ที่เสนอแนวคิดว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องหาวิธีการหรือแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความปกติใหม่ (New Normal) ทั้งด้านการจัดรูปแบบการเรียนรู้ การพัฒนาครูให้พร้อมสู่โลกยุคใหม่ การบริหารหลักสูตร รวมถึงการรับฟังเสียงสะท้อนจากครู ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน เพื่อขับเคลื่อนการจัดการกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องซึ่งตรงกับผลการวิจัยของณัฐพัชร์ บุญเกตุ (2565) พบว่า การพัฒนาครูในยุควิถียุคใหม่ต้องปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ผ่านการฝึกอบรมครูให้ครูเปลี่ยนจากผู้สอนไปเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้และชักชวนให้เด็กได้เรียนรู้ ในการมุ่งเน้นการพัฒนาครู คือ เปลี่ยนจากครูแบบเดิมเป็นครูที่สอนครอบคลุมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตจริงได้ ปรับทักษะของครูเพื่อเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการปัจจุบันและในอนาคต คือครูจะต้องสามารถเข้าไปพูดคุยผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลกปัจจุบันเพื่อรับรู้ปัญหาต่าง ๆ ความต้องการในการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ในการสอน รับข้อมูลเพิ่มเติมความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในอนาคต ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องฝึกอบรมและสนับสนุนครูให้เกิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งเตรียมพร้อมบุคลากรที่มีความรู้เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยี มีทีมสนับสนุนด้านเทคโนโลยี สร้างช่องทางในการสื่อสารและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับกษพร มั่งประเสริฐ (2564) พบว่าสมรรถนะครูสู่ยุค Thailand 4.0 ได้แก่ ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการวิจัย และด้านการพัฒนาตนเองในการสร้างนวัตกรรม และตรงกับผลการวิจัยของชยพล พานิชเลิศ และเพียงแข ภูผาอาจ (2564)

พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้ ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ควรส่งเสริมให้ครูนำความรู้ที่มีอยู่มากมายรอบตัวมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรมในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีควรส่งเสริมให้ครูนำข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่มากใช้ในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัย ด้านทักษะชีวิตและอาชีพ ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคู่ขนาน ระหว่างความรู้ด้านวิชาการและทักษะชีวิตโดยประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีกฎใหม่ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้วิถีกฎใหม่ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุกด้าน ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีนโยบาย ให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาครูด้านความรู้และทักษะการจัดการเรียนรู้บูรณาการเทคโนโลยีและส่งเสริมการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย รวมทั้งพัฒนาระบบนิเทศภายในเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูวิถีกฎใหม่ในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน

1.2 จากการวิจัย พบว่า ความเป็นครูนักนวัตกรรม ด้านการมีแนวคิดเชิงนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุกด้าน ดังนั้นสถานศึกษาควรนำประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมสู่การจัดทำกลยุทธ์แผนงานและจัดระบบกำกับติดตาม การส่งเสริมบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมถอดบทเรียนความสำเร็จ จัดอบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของครูในการทำวิจัยและต่อยอดการพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนเครือข่าย และหน่วยงานภายนอกเพื่อความเข้มแข็งด้านวิชาการ และสร้างนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนร่วมกัน

1.3 จากการผลการวิจัย พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีกฎใหม่กับครูนักนวัตกรรมที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับครูนักนวัตกรรมอยู่ในระดับสูง ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือการร่วมกันสร้างเครือข่ายการดำเนินงานที่เข้มแข็งในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนารูปแบบหรือแนวทางบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีกฎใหม่ เพื่อสร้างครูนักนวัตกรรม โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หรือการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) เพื่อให้ได้วิธีการนำสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

2.2 ควรทำการวิจัยโมเดลสมการโครงสร้างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่ที่ส่งผลต่อครู นักนวัตกรรม เพื่อนำข้อค้นพบขององค์ประกอบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีปกติใหม่ ซึ่งเป็นตัวแปรจากการศึกษาค้นคว้าเปรียบเทียบและหาความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เอกสารอ้างอิง

- กชพร มั่งประเสริฐ สิทธิพร ประวัตรุ่งเรือง และขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ. (2564). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูยุค Thailand4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี. *Journal of MCU Buddhapanya Review*. 7 (1), 78-88.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2565. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- โกศล ภูศรี. (2564). กลยุทธ์การพัฒนาความเป็นนวัตกรรมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชยพล พานิชเลิศ และเพ็ญแข ภูผายาง. (2564). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*. 8 (1), 45-56.
- ณัฐพัชร์ บุญเกตุ. (2565). การบริหารจัดการการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2561). การบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. ใน ชุตติวิชา 23728 นวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. แผนกกิจกรรมการศึกษาแขนงวิชาการบริหารการศึกษาสาขาศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทังหวิษฎ์ ฐิติรัตน์สกุล. (2564). ทิศทางการปรับตัวของการศึกษาในยุค New Normal. Retrieved on 22 September 2022 from: <https://www.ets.kmutt.ac.th/post/new-normal-in-thai-education>
- ธีรกุล พงษ์จุมิตร และกาญจน์ เรืองมนตรี. (2563) การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต 1. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*. 7 (6), 229-243.
- นวพร ชลารักษ์. (2564). บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 The Teacher's Role and Instruction in The 21st Century. *วารสารมหาวิทยาลัยวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*. 9 (1), 64-71.

- ปิยนันต์ คล้ายจันทร์. (2563). รูปแบบการเสริมสร้างความเป็นนวัตกรรมสำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 6 (8), 236-252.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2560). การพัฒนาแนวทางการเข้าสู่ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา: รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- พัชนียา ราชนวงษ์ และอำนวยการ ทองโปรง. (2565). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่ (New Normal) ตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7 (6), 47-65.
- พัชรภรณ์ ดวงชื่น. (2563). การบริหารจัดการศึกษาับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19. *วารสารศิลปะการ จัดการ*. 4 (3), 783-795.
- ภาวณิ รุ่มรว. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารสิทธิธรรม*. 22 (1), 210-225.
- ภูมิศรัณย์ ทองเลี่ยมนา. (2565). *คุยเรื่องทิศทางการศึกษาปี 65 กับ ดร.ภูมิศรัณย์ ทองเลี่ยมนา*. Retrieved on 15 February 2022 from: <https://www.eef.or.th/article-education-direction-2565>.
- มลธิชา กลางณรงค์. (2562). การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครู โรงเรียนเลิศหล้า สาขางนนท์ เกษตร-นวมินทร์ ตามแนวคิดคุณลักษณะของครูนวัตกรรม. *ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษา: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- มะยุรีย์ พิทยาเสนีย์ และพิชญภา ยวงสร้อย. (2564). การคิดเชิงออกแบบ: ครูนวัตกรรมวิถีใหม่. *วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*. 10 (2), 190-199.
- มารุต พัฒนา. (2563). *การประเมินการเรียนรู้ใน New normal*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุทธชาติ นาน้อม. (2564). การบริหารสถานศึกษาบนฐานความปกติใหม่. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021" วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2563). *New normal ทางการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิวัฒน์ หลักคำพันธ์. (2565). *สมรรถนะการบริหารจัดการในภาวะปกติใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- วีระพงษ์ เกียรติไพโรยศ. (2565). ภาวะผู้นำกับการบริหารองค์การในยุคนิวนอร์มัล. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*. 7(1), 123-134.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย. Retrieved on 6 September 2022 from: <http://www.kkn3.go.th:81/index.php/2020-06-26-07-14> 50.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2563). นวัตกรรมบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรม. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*. 22 (2), 193-213.
- สุวิมล มธรส. (2564). การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19. *วารสารรัชต์ภาคย์*. 15 (40), 33-42.
- อัญจรวดี เกิดสีทอง. (2564). *Positive Leadership: ภาวะผู้นำที่จำเป็นในยุค New Normal*. ใน เสาวณี สิริสุขศิลป์ (บรรณาธิการ), รวบรวมบทความทางการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัมพร พินะสา. (2565). นโยบายของ สพฐ. กับการเตรียมความพร้อมเปิดภาคเรียน ปีการศึกษา 2565. Retrieved on 22 September 2022 from: <https://www.youtube.com/watch?v=AL-yVVS3gwk>.
- Dyer, H.J., Gregersen, H. & Christensen, C.M. (2011). *The innovator's DNA: Mastering the five skills of disruptive innovators*. Massachusetts: Harvard Business Review Press.
- Furr, R., & Dyer, H.J. (2014). *The Innovator's Method: Bringing the Lean Start-up into Your Organization*. Massachusetts: Harvard Business Review Press.
- Haelermans, C. & De Witte, K. (2011). The role of innovations in secondary school performance: Evidence from a conditional efficiency model. *European Journal of Operational Research*. 223 (2), 541-549.
- Kieu, P. (2017). *8 Skills make a successful innovator*. Retrieved on 3 October 2022 from <https://sociable.co/innovation-8-skills>.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Detering sample size for research activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*. 30 (3), 608-610.
- OECD Education and Skills Today. (2021). *The role of school heads and why they matter during the COVID pandemic*. Retrieved 3 October 2022 from <https://oecdeditoday.com/role-school-principals-heads-covid>.